

Hamar kommunes billighetserstatningsordning

ERSTATNINGSUTVALGETS OG SEKRETARIATETS

HAMAR KOMMUNE	
CENTRALARKIVET	
Arkivkode S:	
Rapportnr:	270
- 3 JUL 2008	
Løpnr.:	21110/08
Saksnr.:	07/2107 Doknr. 31
Avd. RK ADM	Kassasjon:
Saksbeh. MBR	Kontroll:

UNNTATT FRA OFFENTLIGHET
jf offentlighetsloven
§.. 5a nr ..

1.

Ved vedtak av 15.03.2006, med endring vedtatt 19.06.2006, besluttet Hamar kommunestyre å etablere en billighetserstatningsordning for personer som har vært utsatt for overgrep eller opplevd uverdige omsorgsforhold i institusjon eller fosterhjem under barnevernets omsorg i perioden 01.01.1945 – 01.01.1980.

Om ordningens formål heter det i de vedtatte retningslinjene for ordningen følgende i § 1:

Hamar Kommune ønsker med denne billighetserstatningsordningen å ta et moralsk ansvar og gi en uforbeholden unnskyldning til personer som har vært utsatt for overgrep eller opplevd uverdige omsorgsforhold ved Bjørketun barnehjem, Vang og Furnes barnehjem og Hamar kommunal barnehjem, eller i fosterhjem mens de var under plassering av Hamar Kommune eller tidligere Vang kommune eller de områder som ble innlemmet i Hamar Kommune ved kommunesammenslutningen 1992 fra Ringsaker kommune.

2.

I retningslinjenes § 2 heter det bl.a. følgende:

Det skal opprettes et erstatningsutvalg. Erstatningsutvalget skal bestå av tre personer.

I formannskapetets møte den 30.08.2006 ble følgende oppnevnt som medlemmer av erstatningsutvalget:

Tingrettsdommer Arne Vesterås – leder

Psykolog Fred Asknes

Førstelektor Kari Nes

3.

Det følger av retningslinjenes § 3 at det skal opprettes et sekretariat for erstatningsutvalget. Etter innhenting av tilbud inngikk kommunen avtale med Advokatene i Vølund, Hamar, om å forestå sekretariatfunksjonen.

4.

Erstatningsutvalget har hatt i alt 15 møter. Første møte ble avholdt den 14.09.2006, hvor representanter fra kommunen orienterte om ordningen. Erstatningsutvalget hadde ytterligere 2 møter frem til årsskiftet 2006 / 2007. Blant saker som ble drøftet i disse møtene nevnes annonsering / kunngjøring av ordningen, samt utforming av annonser, informasjonsbrosjyre, informasjonsskriv og søknadsskjema.

Det ble ved søknadsperiodens oppstart, d.v.s. primo januar 2007, rykket inn annonser i lokalpressen, hvor det ble orientert om ordningen og om hvor søkere kunne henvende seg. Annonseringen ble senere gjentatt i juni 2007 og i oktober 2007. Ved søknadsperiodens oppstart ble det videre avholdt pressekonferanse for å bekjentgjøre ordningen, og at man nå tok imot søknader. Ordningen har videre vært annonsert på NRKs teksttv, gjennom omtale / orientering på Hamar Kommunes hjemmeside og sekretariatets (advokatene i Vølunds) hjemmeside, og ved distribuering av informasjonsbrosjyre.

Når det gjelder opplegg for kunngjøring av ordningen, ble dette gjort i samråd med kommunen.

5.

Søknadsperioden ble satt til 1 år fra 01.01.2007, jfr. retningslinjenes § 8.

6.

Søknadene er fremsatt overfor sekretariatet. Sekretariatet har forberedt sakene, og fremmet saksframlegg og innstilling til vedtak overfor erstatningsutvalget. Én eller flere fra sekretariatet har møtt i erstatningsutvalgets møter. De har der redegjort nærmere for søknadene og sekretariatets innstillinger, og besvart spørsmål fra erstatningsutvalgets medlemmer.

Erstatningsutvalgets drøftelser og vurderinger av den enkelte søknad har skjedd med kun utvalgets medlemmer til stede, med bakgrunn i sekretariatets skriftlige redegjørelse og innstilling til vedtak, samt muntlige redegjørelse til utvalget. Der hvor det har vært forhold eller spørsmål som erstatningsutvalget ønsket å få nærmere belyst, har saken vært sendt tilbake til sekretariatet for videre utredning.

Sekretariatets arbeid er nærmere behandlet i punkt 11.

7.

Erstatningsutvalget har altså behandlet 35 søknader. Av disse er 2 avvist som for sent innkommet. I alt 7 søknader er avslått. I de øvrige 26 sakene er det tilkjent erstatning med beløp som vist i nedenstående oppstilling, hvor sakene også er fordelt på fosterhjem og på de respektive barnehjem.

Antall tilkjent erstatning med kr.

	50.000	60.000 – 75.000	80.000 - 100.000	Over 100.000
Hamar kommunale barnehjem	4	7	3	
Vang og Furnes barnehjem - senere Bjørketun barnehjem	2	5	1	
Fosterhjem	2			2

Samlet tilkjent erstatningsbeløp er kr. 1.915.000,-.

Erstatningsbeløpet i den enkelte sak er fastsatt med utgangspunkt i retningslinjenes § 6, hvor det heter følgende:

Kommunal billighetserstatning kan ytes med inntil kr. 100.000,-, utmålt etter utvalgets skjønn. Når særlige grunner foreligger kan erstatningsutvalget tilkjenne billighetserstatning inntil kr. 300.000,-.

De innvilgede erstatninger er ikke gitt med utgangspunkt i juridisk ansvar for økonomisk tap, jfr. retningslinjenes § 4, men er en billighetserstatning / oppreisning for den urett søker har lidd ved å ha vært utsatt for overgrep eller opplevd uverdige omsorgsforhold mens vedkommende var plassert ved et av de aktuelle barnehjem eller i fosterhjem.

Ved utmålingen av erstatningsbeløp har erstatningsutvalget hatt som utgangspunkt at der hvor det var ansett å foreligge uverdige omsorgsforhold ble erstatningsbeløpet satt til kr. 50.000,-.

I saker hvor det ble ansett godtgjort at det forelå overgrep i form av fysisk avstraffelse og / eller psykiske overgrep og / eller seksuelle overgrep, eventuelt sammen med uverdige omsorgsforhold, er erstatning utmålt med fra kr. 60.000,- opp til kr. 200.000,-, avhengig av overgrepets art og omfang.

9.

Det er inngitt klage over 5 av erstatningsutvalgets vedtak. Det skal dog her bemerkes at når denne rapport skrives er klagefristen ikke utgått for de vedtak som erstatningsutvalget fattet i sitt møte 24.06.2008.

Erstatningsutvalget har i én av klagesakene endret sitt vedtak, slik at tilkjent erstatning ble øket fra kr. 75.000,- til kr. 100.000,-. Når det gjelder de øvrige 4 klagen fant en ikke grunnlag for å endre sine vedtak, og klagen er oversendt kommunens klagenemnd for videre behandling. På det tidspunkt denne rapport skrives er 3 av klagen behandlet i kommunens klagenemnd. I én av disse sakene ble søker tilkjent kr. 50.000,- mer ved klagenemndas behandling enn hva som var tilkjent i erstatning av erstatningsutvalget. På bakgrunn av klagenemndas vedtak i nevnte sak, omgjorde erstatningsutvalget av eget tiltak sitt vedtak i en tilsvarende sak, slik at søker der ble tilkjent kr. 50.000,- mer enn det erstatningsbeløp en opprinnelig hadde tilkjent. De her omtalte endringer som erstatningsutvalget har gjort i sine vedtak er innarbeidet i oppstillingen ovenfor i punkt 7, og i det totale erstatningsbeløp som der er angitt. Endringer foretatt av kommunens klagenemnd er dog ikke innarbeidet i nevnte oppstilling.

10.

Etter retningslinjenes § 4 skal det, som vilkår for å bli tilkjent erstatning, kreves klar sannsynlighetsovervekt for at det skal legges til grunn at søkeren har vært utsatt for overgrep eller opplevd uverdige omsorgsforhold. Erstatningsutvalget vil bemerke at det har vært et gjennomgående trekk at det har vært vanskelig å fremskaffe dokumentasjon for anførte overgrep og / eller uverdige omsorgsforhold. Dette har bl.a. sammenheng med saksforholdets art, og at det er snakk om forhold som ligger langt tilbake i tid. Erstatningsutvalget har av denne grunn funnet å legge til grunn at når søkerens forklaring / anførsler har vært støttet av andre opplysninger, eksempelvis opplysninger som har fremkommet i andre søknader, har vilkårene med hensyn til sannsynliggjøring vært ansett oppfylt. Erstatningsutvalget skal i tilknytning til dette vise til at det i rådmannens saksframstilling til kommunestyret i forbindelse med at billighetserstatningsordningen ble vedtatt er skrevet bl.a. følgende:

Erstatningsutvalget skal ta hensyn til at det kan være vanskelig å dokumentere at det forelå overgrep eller uverdige omsorgsforhold under institusjonsoppholdet.

11.

I § 5 i retningslinjene heter det at søknader om billighetserstatning skal framsettes for erstatningsutvalget eller dets sekretariat. Sekretariatet skal om nødvendig veilede søkerne om utforming av søknadene, og skal

”ellers gi all nødvendig hjelp til søkerne for å fremme søknad”.

Som det framgår i § 5 foran har sekretariatet forberedt søknadene og avgitt begrunnede innstillinger til erstatningsutvalget, og lagt fram søknadene med innstilling i erstatningsutvalgets møter. Ved klager har Sekretariatet også forberedt disse for klagebehandling. Sekretariatet har ellers besvart generelle henvendelser og forespørsler om ordningen fra potensielle søkere, organisasjoner og presse.

Sekretariatet har for en stor del forsøkt å få gjennomført møter med søkerne for ytterligere å få opplysninger i det enkelte tilfelle, samt for å få klarlagt en del forhold som er opplyst i den skriftlige søknaden eller vedlegg. Dette har også vært ansett verdifullt for å danne seg et personlig inntrykk av den enkelte søker, jf også det faktum at det i de aller fleste tilfeller har

vært svært mangelfull dokumentasjon, og hvor de faktiske forhold som er påberopt for en stor del har vært bygget på søkers opplysninger.

Svært få søkere har benyttet egen advokat, og det har ikke vært ansett nødvendig å henvise søkere til advokat for å få bistand til å utforme søknaden. Sammen med søkerne har det i tillegg også vært innhentet supplerende informasjon fra leger, terapeuter, tryggedokumenter, kirkebøker m.m.

Sekretariatet har hatt god bistand fra Hamar kommune når det gjelder å spore opp søkere i den begrensede dokumentasjon som finnes. Også fra Fylkesarkivet på Lillehammer har man fått nødvendig bistand til dette.

Hamar, 27.06.2008.

Kari Nes

Arne Vesterås

Fred Asknes

Hans-Jørgen Andersen (for sekretariatet)